

[Bertel Dahlgaard.]

gennemarbejdet, dersom vi skal naa at se vor nye Grundlov stadfæstet den 5. Juni 1949 paa 100 Aars Dagen for Junigrundlovens Tilblivelse, og det bør vi fastholde som det ufravigelige Maal. Vi kan ikke vedblivende slæbe rundt med 35 Aars Valgretten til et af Rigsdagens Ting og med det nuværende Tokammersystem, naar faktisk alle har opgivet den gældende Ordning paa disse Omraader. Muligheden er sikkert til Stede for Enighed om en ny Forfatning, og denne Mulighed maa vi nu udnytte. Men i denne Forbindelse er der Forhold, jeg gerne vil henlede den højtærede Statsministers Opmærksomhed paa.

Samtidig med den nye Grundlov maa jo gennemføres en ny Valglov, og jeg tror, det vil være nyttigt, at Arbejdet med denne Valglov begynder, saa snart man under Grundlovsarbejdet kan skimte Konturerne af det nye Forfatningssystem. Der er med Hensyn til en ny Valglov en Række Problemer, som det vil være godt at gaa i Gang med i Tide. Der er hele det vanskelige Spørgsmaal om Nyinddelingen af Landets Valgkredse. Der er Spørgsmaalet om at sikre de forskellige Partier og Retninger en forholdsmæssig Repræsentation og dog bevare den nøjst mulige Tilknytning mellem Rigsdagsmændene og Vælgerne, og der er i særlig Grad Spørgsmaalet om at sikre, at Afstemningsreglerne ikke bliver alt for indviklede, og at de dog giver Vælgerne saa stor en Frihed i deres Valg, som er foreneligt hermed. Det kan sikkert siges, at den nuværende Valglovs Regler om Organisationernes Adgang til at opstille de saakaldte Partilister, saadan som i hvert Fald Socialdemokratiet og vist ogsaa Kommunisterne hidtil har praktiseret Reglerne, ikke er forenelige med den Frihed for Vælgernes Skøn, som maa synes attraaværdig. Der kan ogsaa meget vel rejses Spørgsmaal om andre Regler til Øgelse af Vælgernes Frihed ved Udvælgelsen af deres Repræsentanter paa Rigsdagen.

Maa jeg i denne Forbindelse sige, at vi fra vor Side hilser med største Tilfredshed Meddelelsen om, at Rigsdagens høje Præsidium har taget op til Overvejelse visse Sider af Rigsdagens Arbejdsformer. Jeg tror, at den nye højtærede Formand, som Folketinget valgte i Fjor, efter sine Erfaringer i sidste Rigsdagssamling vil have al mulig Grund til at tage et frisk Initiativ. Der er ikke blot dette, at Ledelsen af Folketingets Forhandlinger foregaar ret formløst, og at Tingets Arbejdsstof baade fra Regeringens og Tingets Side maa kunne tilrettelægges

paa en for Arbejdets Fremme mere tjenlig Maade. Men Forholdet er jo i det hele taget det, at Rigsdagens Arbejde endnu ligger i et Leje, der i stor Udstrækning hviler paa Tradition og hævdvunden Praksis. Medens Lovgivningsmagts Opgave gennem Tiden er mangedoblet og det politiske Livs Udfoldelse er blevet langt rigere gennem Modernisering af Vælgerorganisationer og Presse, Oplysningsarbejde og Propaganda, har i en mærkelig Grad Rigsdagens Arbejdsform været stillestaaende. I Virkeligheden har Befolkningens rige og mere differentierede politiske Liv maattet tilpasse sig de paa Christiansborg hævdvundne Arbejdsformer i langt højere Grad, end Rigsdagen har tilpasset sig de ændrede Vilkaar for det politiske Arbejde. Det kan maaske nok siges, at der er noget betydningsfuldt i, at man her bevæger sig paa et Omraade, hvor Traditionen har sin Værdi, og hvor den kaster et Skær af Bestandighed og Ærværdighed over det parlamentariske Arbejde, men jeg vil tro og haabe, at det yngre Slægtled inden for Rigsdagsmændenes Kreds i stigende Grad vil gøre gældende, at Traditionerne fra det 19. Aarhundrede maa vige for Hensynet til Arbejdets Effektivitet og Rigsdagens Handleevne.

Af Problemer, der i denne Forbindelse foreligger, er der Reglerne for Lovforslagenes tre Behandlinger, herunder Taletiden. Der er Spørgsmaalet om Formen for Finanslovens første Behandling. Der er Spørgsmaalet om vort Interpellationssystem, Adgangen til at stille Forespørgsler, eventuelt Indførelse af det engelske System med Spørgetimer. Der er Spørgsmaalet om eventuel Indførelse af et System som det svenske Lovraad eller af et Organ til Efterprøvning af Lovforslagene med Henblik paa at sikre Klarhed i Lovenes Affattelse, et Spørgsmaal, som jeg ogsaa haaber Forfatningskommissionen vil behandle.

Vi vil fra vor Side med stor Glæde medvirke til en saadan kritisk Gennemgang af vort parlamentariske Livs Arbejdsformer.

Paa det foreliggende Finanslovsforslag er Krigsministeriets og Marineministeriets Udgifter til rent militære Anliggender opført med 238 Mill. Kr. I indeværende Aar er Udgifterne 223 Mill. Kr. Før Krigen var Udgifterne paa disse Poster i alt 60 Mill. Kr. Vi er altsaa nu paa omtrent det firdobbelte. Jeg vil gerne sige, at vi fra vor Side selvfølgelig vil medvirke til, at de særlige Opgaver, som foreligger med Hensyn til det fornødne Mandskab ved Grænsen, ved Flygtningelejrene og indtil videre paa Bornholm, kan løses. Vi erkender, at ogsaa Anskaffelsen af